

A könyvtárak és a szellemi szabadság

Statement prepared by IFLA/FAIFE and approved by The Executive Board of IFLA 25 March 1999, The Hague, Netherlands

[Alarabia](#), [Balgarski](#), [Bangla](#), [Bosanski](#), [Chaltibhasa](#), [Dansk](#), [Deutsch](#), [English](#), [Español](#), [Farsi](#), [Français](#), [Hangul](#), [Hrvatski](#), [Íslenska](#), [Italiano](#), [Kartuli](#), [Lietuviskai](#), [Nederlands](#), [Nihongo](#), [Norsk](#), [Polski](#), [Português](#), [Russkij](#), [Shqip](#), [Srpski](#), [Suomeksi](#), [Svenska](#), [Tagalog](#), [Tamil](#), [Türkçe](#), [Viet](#), [Zhongwen](#) (simplified), [Zhongwen](#) (traditional)

Az IFLA (Könyvtáros Egyesületek és Intézmények Nemzetközi Szövetsége) az ENSZ Emberi Szabadságjogok Egyetemes Nyilatkozatában foglaltaknak megfelelően támogatja és védi a szellemi szabadságot.

Az IFLA kijelenti, hogy minden emberi lénynek joga van hozzáférni a tudáshoz, a kreatív gondolatokhoz és a szellemi termékekhez. Ugyanígy joga a szabad véleménynyilvánítás is.

Az IFLA véleménye szerint a tudáshoz való jog és a véleménynyilvánítás szabadsága ugyanannak az elvnek a két különböző vetülete. A szabad gondolkodásnak és a szabad lelkiismeretnek is előfeltétele a tudáshoz való jog. Az információk szabad áramlásához a gondolat szabadsága és a véleménynyilvánítás szabadsága is elengedhetetlen követelmény.

Az IFLA kijelenti, hogy a szellemi szabadság iránt való elkötelezettség a könyvtári és informatikai szakemberek alapvető kötelessége.

Az IFLA éppen ezért felszólítja a könyvtárakat és a könyvtárosokat, hogy ragaszkodjanak a szellemi szabadság elveihez, biztosítsanak akadálymentes hozzáférést az információhoz, tegyék lehetővé a szabad véleménynyilvánítást, valamint legyenek tekintettel a könyvtárhasználó személyiségi jogaira.

Az IFLA felkéri tagintézményeit, hogy a felsorolt elveket fogadják el és támogassák azok végrehajtását. Ennek érdekében az IFLA kijelenti az alábbiakat:

- A könyvtárak biztosítják a hozzáférést az információkhoz, a gondolatokhoz és a különféle szellemi termékekhez. A tudás megszerzéséhez és a kultúrák megismeréséhez is kapuként szolgálnak.
- A könyvtárak nélkülözhetetlen segítséget jelentenek az egyes emberek és csoportok tanulásához, az önálló döntéshozatalban, a kulturális fejlődésben is jelentős szerepet játszanak.
- A könyvtárak hozzájárulnak a szellemi szabadság fejlődéséhez, fenntartásához valamint biztosítékul szolgálnak az alapvető demokratikus értékek megőrzéséhez és az egyetemes emberi jogok betartásához.
- A könyvtárak felelősek azért, hogy garantálják és elősegítsék a tudáshoz és a szellemi termékekhez való hozzáférést. Ennek érdekében a könyvtárak kötelesek beszerezni, megőrizni és elérhetővé tenni azokat a dokumentumokat, melyek rávilágítanak a társadalom sokféleségére és rétegződésére.
- A könyvtárakban a dokumentumok választékáról, hozzáférhetőségéről, és a gyűjteményekre épülő szolgáltatásokról kizárólag szakmai megfontolások alapján kell döntenet és nem politikai, erkölcsi, vagy vallási megfontolások alapján.
- A könyvtáraknak az információk beszerzését, szervezését és terjesztését szabadon, a cenzúra minden formáját nélkülözve kell lebonyolítaniuk.
- A könyvtáraknak minden anyagot, minden könyvtári egységet és szolgáltatást egyformán elérhetővé kell tenniük az összes felhasználó számára. Nem tehető semmiféle megkülönböztetés faji, nemi, életkori, vallási vagy bármilyen más különbözőség alapján.
- A könyvtár használóinak joguk van személyiségi jogaik megőrzéséhez és anonimitásukhoz. A könyvtárosok és más könyvtári dolgozók nem szolgáltathatnak ki semmiféle információt a használók kilétéről vagy az általuk tanulmányozott anyagokról egy harmadik fél számára.
- A közpénzekből finanszírozott nyilvános könyvtárak kötelesek terjeszteni a szellemi szabadság eszméjét.
- A nyilvános könyvtárakban dolgozó könyvtárosok és más könyvtári dolgozók számára is kötelező a szellemi szabadság elvének betartása.
- A könyvtárosok és minden más hivatásos könyvtári dolgozó köteles eleget tenni a munkáltatója részéről felmerülő valamint a használók részéről felmerülő igényeknek is. Ha e kettő ellentmondásba kerül, úgy a használók iránti kötelesség élvez elsőbbséget.